

(၂၀၁၉) ခုနှစ် ကမ္ဘာ့သွေးလှူရှင်များနေ့ အထိမ်းအမှတ် အခမ်းအနားတွင်
ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဒေါက်တာမြင့်ထွေး ပြောကြားခဲ့သည့် မိန့်ခွန်းကောက်နုတ်ချက်

ရန်ကုန်မြို့။

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၁၆)ရက်

- ဒီနေ့ အခမ်းအနားဟာ မွန်မြတ်သောစိတ်ဓာတ် စေတနာကောင်းများပိုင်ဆိုင်တဲ့ သွေးလှူရှင်များကို ဂုဏ်ပြုရန်၊ စေတနာသွေးလှူရှင် (voluntary blood donor) များ ပိုမိုတိုးပွားလာစေရန်နှင့် ပြည်သူများအတွက် သွေးလိုအပ်ချက်ကို ရာနှုန်းပြည့် ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ဖို့ ဆောင်ရွက်ရန် ရည်ရွယ်ကျင်းပတာဖြစ်ပါတယ်။
- (၂၀၀၅)ခုနှစ်မှာကျင်းပခဲ့တဲ့ (၅၈)ကြိမ်မြောက် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ညီလာခံမှာ သန္နိဋ္ဌာန်ချက် WHA 58.13 ဖြင့် သွေးအုပ်စုစနစ်ကို ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့တဲ့ သိပ္ပံပညာရှင်ရဲ့ မွေးနေ့ဖြစ်တဲ့ နှစ်စဉ် ဇွန်လ (၁၄)ရက်နေ့ကို ကမ္ဘာ့သွေးလှူရှင်များနေ့အဖြစ် သဘောတူသတ်မှတ်ပေးခဲ့ပါတယ်။
- အခုနှစ် ကမ္ဘာ့သွေးလှူရှင်များနေ့ရဲ့ “သန့်စင်သောသွေး လူသားအားလုံးရရှိရေး (safe blood for all)”ဖြစ်ပြီး ပြည်သူများအနေနဲ့ စိတ်ချရသော သွေးသန့်များရရှိစေရေး အလေးထားဆောင်ရွက်ရန် တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ဝန်ကြီးဌာနအနေနဲ့ နိုင်ငံတစ်ဝန်းရှိ သွေးဌာနများအတွက် (၂၀၁၈-၁၉) ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ငွေကျပ် (၂.၉၄) ဘီလီယံတန်ဖိုးရှိ သွေးလှူဒါန်းမှုဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ ဝယ်ယူပေးခဲ့ပါတယ်။
- ဝန်ကြီးဌာနရဲ့ အမျိုးသားသွေးဌာနသို့ ကျွန်တော်ယခင်က ရှောင်တခင်သွားရောက်ကြည့်ရှုခဲ့စဉ်နှင့် ယနေ့၊ နံနက်ပိုင်းတွင် သွားရောက်ကြည့်ရှုခဲ့စဉ်တို့တွင် သန့်ရှင်းသပ်ရပ်စွာ၊ စနစ်ကျစွာဖြင့် ဆောင်ရွက်နေတာကို တွေ့ရှိရပါတယ်။
- သွေးလှူဒါန်းသူနှင့် သွေးလက်ခံသူအားလုံး ကျန်းမာရေးမထိခိုက်စေရန်နှင့် ကျန်းမာရေးကောင်းမွန်စေရန်အတွက် စနစ်တကျ လုပ်ဆောင်ကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- အမျိုးသားသွေးဌာနမှာ ခေတ်မီကွန်ပျူတာစနစ်နဲ့ သွေးလှူရှင်များ လှူဒါန်းတဲ့သွေးများကို စနစ်တကျ လက်ခံတာ၊ စစ်ဆေးတာ၊ ထိန်းသိမ်းထားသိုတာ၊ မှတ်တမ်းထားရှိတာနှင့် ဆေးရုံများထံသို့ ဖြန့်ဖြူးတာစတဲ့ လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်ကို ဆောင်ရွက်နေကြပါတယ်။

- အမျိုးသားသွေးဌာနဟာ စိတ်ချရတဲ့ သန့်စင်တဲ့သွေး ရရှိရေးအတွက် များစွာသော ကျွမ်းကျင်မှုဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့မှ ချမှတ်ထားသော လုပ်ငန်း လမ်းညွှန်များ၊ စံလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိပါတယ်။
- အမျိုးသားသွေးဌာနအနေနဲ့ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးရှိ ဆေးရုံ (၁၄)ရုံအတွက် လိုအပ်သော သွေးသန့်များကို အပြည့်အဝပေးအပ်နိုင်ပြီး အခြားဆေးရုံများအတွက်လည်း ပေးအပ်လျက် ရှိပါတယ်။ အမျိုးသားသွေးဌာနအနေနဲ့ ရွှေတိဂုံဘုရားတွင် သွေးလှူဒါန်းဌာန (satellite collection site) ကိုဖွင့်လှစ်ပြီး သွေးလှူဒါန်းမှုများကို လက်ခံလျက်ရှိပါတယ်။
- စာရင်းဇယားများအရ မြန်မာနိုင်ငံမှာ (၂၀၁၈) ခုနှစ်အတွင်း သွေးယူနစ်ပေါင်း (၄၃၈,၀၀၀) ကျော်အသုံးပြုခဲ့ပြီး အဲဒီသွေးယူနစ်များမှာ စေတနာသွေးလှူရှင်များရဲ့ လှူဒါန်းမှုမှာ (၇၂%) ရှိပါတယ်။ အဲဒီသွေးယူနစ်များရဲ့ (၃၂%)မှာ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအတွင်း အသုံး ပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။
- အမျိုးသားသွေးဌာနရှိ ဝန်ထမ်းများရဲ့ ကြိုပမ်းမှုကြောင့် စေတနာ့ဝန်ထမ်းသွေးလှူရှင်များ အရေအတွက် တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် များပြားလာတာကိုတွေ့ရှိရပြီး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက် မှုများ အထူးပီပြင်တာကိုတွေ့ရှိရတဲ့အတွက် ဝန်ထမ်းများကို ဂုဏ်ပြုချီးကျူးမှတ်တမ်းတင် ပါတယ်။
- အဲဒီလိုပဲ ပြည်သူများအတွက် သန့်စင်သောသွေးရရှိစေရေး ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်နေသော အနယ်နယ်အရပ်ရပ် ဆေးရုံများရှိ သွေးဌာနများမှ ဝန်ထမ်းများအားလုံးကိုလည်း ကျေးဇူး တင်ဂုဏ်ယူပါတယ်။
- ကမ္ဘာတစ်ဝန်းမှာ သွေးလှူဒါန်းမှုအနေနဲ့ နှစ်စဉ် သွေးယူနစ်ပေါင်း (၁၁၇.၄) သန်းရှိပြီး ၎င်း တို့၏ (၄၂%) မှာ ဝင်ငွေမြင့်မားသော နိုင်ငံများမှ လှူဒါန်းမှုများဖြစ်ပါတယ်။
- ဝင်ငွေနည်းပါးသော နိုင်ငံများမှာ အသက် (၅)နှစ်အောက်ကလေးများကို သွေးသွင်းကုသ မှုမှာ (၅၂%) ကျော်ခန့်ရှိပါတယ်။
- (၁၉၇၅)ခုနှစ် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးညီလာခံ သံဓိဌာန်ချက် (WHA - 28.72) မှာ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ များရဲ့ စေတနာအလျောက် သွေးလှူဒါန်းမှုများကို အခြေခံ၍ အမျိုးသားအဆင့် သွေးလှူ ဘဏ်များထူထောင်ရန် တိုက်တွန်းထားခဲ့ပါတယ်။
- သွေးသွင်းကုသရာမှာ အသုံးပြုမယ့်သွေးထဲမှာ HIV/ AIDS ၊ အသည်းရောင်အသားဝါ-ဘီ၊ အသည်းရောင်အသားဝါ - စီ၊ ကာလသားရောဂါတို့ကဲ့သို့သော ရောဂါများကင်းစင်တဲ့

သန့်ရှင်းတဲ့သွေးများသာ ရရှိစေရန်အတွက် သွေးလှူဒါန်းမှု လက်ခံစုဆောင်းတာ၊ စစ်ဆေးတာ၊ ထိန်းသိမ်းတာစတဲ့ အဆင့်ဆင့်တိုင်းမှာ အထူးကြပ်မတ် စနစ်တကျဆောင်ရွက်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

- အခုအခါ သွေး (whole blood) သာမက သွေးပစ္စည်း (blood product) များဖြစ်တဲ့ သွေးနီဥ(red blood cell) ၊ သွေးခဲပစ္စည်း(platelets) ၊ သွေးရည်ကြည်(plasma) စတာတွေကိုခွဲခြမ်းပြီး လူနာအတွက် လိုအပ်တဲ့အပိုင်းကိုသာ ပိုမိုထိရောက်စွာ အသုံးပြုပါတယ်။
- ကျန်းမာတဲ့လူများအတွက် သွေးရဲ့အရေးပါမှုမှာ မသိသာသလိုရှိပေမယ့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရရှိပြီး သွေးဆုံးရှုံးမှုများပြားသူများ၊ ခွဲစိတ်ကုသမှုခံယူရသူများ၊ ကင်ဆာရောဂါဝေဒနာရှင်များနှင့် သွေးရောဂါရှိသူများတွင် သန့်စင်သောသွေး လုံလောက်စွာရရှိမှသာ အသက်ရှင်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။
- သွေးသွင်းကုသတာကို ကျိုးကြောင်းလျော်ညီစွာဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်သွားရေးကိုလည်း အလေးပေးဆောင်ရွက်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ဆေးပညာရှင်များအနေနဲ့ ကုသမှုဆိုင်ရာ၊ ဓါတ်ခွဲစမ်းသပ်မှုဆိုင်ရာ အချက်များနှင့် လူနာအတွက်လိုအပ်သော သွေးနှင့်သွေးပစ္စည်းများကို ဆုံးဖြတ်ပြီး လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီ ကျိုးကြောင်းလျော်ညီစွာ အသုံးပြုကုသဆောင်ရွက်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ဆေးရုံအသီးသီးရှိ သွေးလှူဒါန်းမှု၊ လက်ခံထိန်းသိမ်းမှုနှင့် အသုံးပြုမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်များနှင့် စံလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုလည်း ခေတ်နှင့်အညီ မွမ်းမံပြင်ဆင်သင့်တာများကို ပြင်ဆင်သွားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- သွေးသွင်းကုသမှု စာရင်းဇယားများကို နှစ်အလိုက်၊ ဆေးရုံ/ ကျန်းမာရေးဌာနအလိုက်၊ နေရာဒေသအလိုက်၊ ကျန်းမာရေးပြဿနာအလိုက် ပြုစုထားရှိရင် သွေးလိုအပ်ချက်များ၊ လုပ်ငန်းလိုအပ်ချက်များနှင့် အားနည်းချက်များကို ပိုမိုသိရှိလာနိုင်မှာဖြစ်ပြီး အားဖြည့်ဆောင်ရွက်နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- အမျိုးသားသွေးဌာနမှာ ဆောင်ရွက်သကဲ့သို့ မန္တလေးနဲ့ နေပြည်တော်တို့တွင်လည်း ဆောင်ရွက်သွားမှာဖြစ်ပြီး တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အသီးသီးရှိ သွေးဌာနများကိုလည်း အားဖြည့်ဆောင်ရွက်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

- အစိုးရဆေးရုံများရှိ သွေးဌာနများနှင့် ပုဂ္ဂလိကသွေးဌာနများပါ ပါဝင်တဲ့ "ပြည်သူများ အတွက် သွေးလိုအပ်ချက်ဖြည့်ဆည်းပြီး အမျိုးသားအဆင့်ကွန်ရက်ကြီး" ပေါ်ပေါက်လာ စေဖို့အတွက် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- သွေးလှူဒါန်းမှု၊ လက်ခံအသုံးပြုမှုတို့နဲ့သက်ဆိုင်တဲ့ အမျိုးသားမူဝါဒ ပေါ်ထွက်လာရေးကို လည်း မူကြမ်းရေးဆွဲပြီးဖြစ်ကာ အတည်ပြုနိုင်ရေးအတွက် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
- ဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပေါင်းစပ်ပြီး သွေးလှူဒါန်းတဲ့လုပ်ငန်းများကို ထိရောက်၊ စနစ်ကျစေရေးကိုလည်း ဆောင်ရွက် လျက်ရှိပါတယ်။
- အဲဒီလို ဆောင်ရွက်နေတာဟာ သန့်စင်သောသွေးရရှိရေးအတွက် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေး ညီလာခံများမှာ သွေးလှူဒါန်းမှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး ချမှတ်ခဲ့သည့် သန္နိဌာန်ချက်များနှင့်အညီ လုပ်ဆောင်တာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။
- လူများစွာရဲ့အသက်ကိုကယ်တင်နိုင်တဲ့ သန့်စင်သောသွေးများကို လှူဒါန်းပေးတဲ့ မွန်မြတ် စေတနာရှင်သွေးလှူဒါန်းသူများနှင့် ပြည်သူများအတွက် သန့်စင်သောသွေးရရှိရေး ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်နေသူများကို အထူးချီးကျူးဂုဏ်ပြုပါတယ်လို့ ပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ် ပါတယ်။

အစည်းအဝေးတက်ရောက်သူများစာရင်း -

- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ၊
- ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်၊
- ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊
- ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊
- စေတနာသွေးလှူရှင်ကြီးများ၊

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ လက်ရေးမှူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။)